UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor, Coordinatus, Seu Omnes ...

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

42. An si quis extraneus audiat Missam in die festivo on privato Oratorio alicujus Magnatis, satisfaciat præcepto? Et quid de audientibus Missam in dicto Oratorio de licentia Parochi? Et docetur ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-76369

Visual Library

Oratorio cum hac clauſula, *necnon hoſpitum tuorum præſentia*, includi etiam habitantes in loco, in quo adeſt Oratorium priuatum, ſi à domino illius fortè inuitarentur ad prandium, eáque occaſione ibi vellent Miſſam audire: ij quippe verè ſunt hoſpites habentis Indultum Oratorij, adeóque cenſeri debent comprehenſi ſub Breui; maximè in materia animæ fauorabili, quæ debet ampliari. Et hoc puto procedere, quamuis illi conſultò inuitarentur ad prandium ad effectum, vt poſſent in dicto Oratorio audire Miſſam: cùm in tali caſu tam inuitans, quàm inuitati iure ſuo vtantur; & alioqui vtens iure ſuo fraudem committere non dicatur, *regul.55. ff. de regul. iur.* & dolo malo non videatur habere, qui iure ſuo vtitur, *lib.3. ff. de libero homin. exhib.* quo modo aliqui ſuſtinent poſſe Cremonenſes ire Mediolanum, vt ibi Paſchalibus cibis veſci poſſint vltimis quatuor diebus Bacchanalium. Ita Pater Pellizzarius.

4. Verùm, vt dixi, Ego contrarium ſentio, nam hoc Priuilegium, cùm diſponat contra ius commune, strictè, & non amplè eſt interpretandum. Et quidem ſub nomine Hoſpitum non poſſunt venire habitantes in eodem loco, ſed exteri hoſpitantes in domo magnatis habentis Priuilegium, quos forſitan etiam voluit Pontifex priuilegiare propter laſſitudinem, & laborem itineris; & alioquin mens Pontificis eluſoria remaneret, qui in dictis indultis voluit tantùm concedere licentiam magnati, & eius familiæ: nam poſſet ille, cui Priuilegium conceſſum eſt, paſſim plures ad prandium inuitare, cui poſteà, vt vult Pellizzar. cum ſuis filiis, imò & famulis, præcepto Miſſæ ſatisfaceret, ac proinde remaneret deſtructa, & deſeruiret de vento clauſula appoſita à Pontifice in illo Breui: *Vt in tua, ac tuæ familiæ præſentia celebrari facias*, &c. & in alia: *Volumus autem, vt familiares ſeruitiis tuis non neceſſarij, præter ſupradictos ibidem Miſſæ intereſſentes, ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſiam diebus feſtis de præcepto minimè liberi cenſeantur.* Quod non accideret in caſu, de quo loquitur Pontifex, nempè de hoſpitibus exteris ex alio loco: nam hoc raró eueniret, & talis caſus habet rationabile motiuum, vt Pontifex extendat priuilegium ad illos; quod non accidit de habitantibus in eodem loco. Ergo. Et ita à me conſulti viri doctiſſimi, etiam tenuerunt.

5. Nota, quòd poſt hæc ſcripta inueni Molfeſium in Sum. tom.1. tr.3. c.17. n.70. ſic aſſerere. Itaque familiares intelliguntur omnes Commenſales, qui ſunt de eadem menſa, ac familia ipſius Principalis, cui conceditur talis licentia, & quotquot deputati ſunt pro eiuſdem perſonæ ſeruitio. Inſuper ſi talis licentia concedatur alicui mulieri Nobili, ac Viduæ, & ſic de aliis: & in eodem Palatio, in diuerſis tamen habitationibus ſeu Appartamentis eius Mater habitaret, quæ ſimul cum filia egredi ſoleat ad Miſſam, non tamen eſſet de eadem menſa cum filia; poſſet ſimul cum filia audire Miſſam in dicto Oratorio priuato, quia largo modo cenſetur de familia pro honeſta cuſtodia filiæ. Si enim mater cauſa cuſtodiendi filias excuſatur ab audiendo Sacro, eò magis complectitur in hac licentia conceſſa filiabus: & ita reſolutum fuit per doctos viros. Ita Molfeſius. Tu, Lector, iudica.

R E S O L. XLII.

An ſi quis extraneus audiat Miſſam in die feſtiuo in priuato Oratorio alicuius Magnatis, ſatisfaciat præcepto?

Et quid de audientibus Miſſam in dicto Oratorio de licentia Parochi?

Et docetur peccare habentem Indultum Oratorij priuati, ſi ſit in cauſa, vt in die feſto perſonæ prohibitæ ibi audiant Miſſam.

Etiamque deducitur in caſu, quo quis nequeat audire Miſſam, niſi in Oratorio aliquo priuato, non teneri illam ibi audire.

Et è contra, ſi quis extraneus audiat Miſſam in Oratorio priuato bona fide, ſi poſtea cognoſcat id eſſe ſibi prohibitum, teneri audire aliam Miſſam, vt adimpleat præceptum.

Sed quid eſt dicendum de audientibus Miſſam in Oratoriis Epiſcoporum, & Regularium, & in Oratoriis ex priuilegio Bullæ Cruciatæ? Ex p.9. tr.1. Reſ.5.

§.1. PAter Pellizzarius, diligens quidem practicabilium caſuum conſcientiæ ſcrutator, & ex Patre Zanetto, quem intelligo eſſe Virũ ſatis doctum, affirmatiuã ſententiã docet: ſic enim aſſerit *in Man. Regul. tom.2. tr.8. c.2. ſect.2. n.151.* Quid operentur verba illa in fine Breuis poſita: *Volumus autẽ, vt familiares ſeruitiis tuis nõ neceſſarij, præter ſupradictos, ibidẽ Miſſæ intereſſentes, ab obligatione audiẽdi Miſſam in Eccleſia diebus feſtis de præcepto minimè liberi cẽſeantur.* Reſpõdetur: id ſolùm operari, quòd nõ impleat Præceptũ Eccleſiæ de audiẽda Miſſa; iuxta formam antiquã audiendi Miſſam in propria Parochia, diebus feſtis: quæ circũſtantia audiẽdi Miſſam in propria Parochia, cùm ſit hodie contrario vſu abrogata, inferendum neceſſariò videtur implicare cõtradictionem, quòd audiens Miſſam in Oratorio priuato modò non ſatisfaciat Præcepto Eccleſiæ, provt hodie extat. Et in hoc non videtur diſſentire Bonac. *diſp.4. de Sacr. quæſt. vltim. par.12. n.4.* cùm dicat ex Tolet. Azor. Rodriq. Nauarr. Suar. Nugn. Coninch. Graffio, & aliis, præceptum audiendæ Miſſæ impleri quocumq; in loco ea audiatur, ſiue in propria Parochia, ſiue in Eccleſia Religioſorum, ſiue in Oratoriis priuatis, ſiue extra Eccleſiam: nam Eccleſia præcipit Miſſæ, auditionem, & non præſcribit, locum; ſícque præceptum impletur, in quocumque loco Miſſa audiatur. Quanquam dici poſſet, hos Doctores loqui (quod ſpectat ad audientes Miſſam in Oratoriis priuatis) de habentibus indultum audiendi Miſſam ibi. Quã doctrinam doctiſſimi recentiores aliqui, & maximè P. Zanettus cenſent eſſe probabilem. Quòd ſi in Breui expreſsè declaratur, in hoc caſu non impleri præceptum Eccleſiæ; id fit, quia Curia Romana ob aliquot bonos reſpectus vult retinere modum loquendi, iuxta ſacros Canones, ac ritum antiquum, (qui fortè alicubi non eſt abrogatus:) non autem iuxta conſuetudinem communiter receptam, quæ abſtulit obligationem audiendi Miſſam de præcepto in propria Parochia: ſícque non intendit deſtruere probabilitatem opinionis, quam in præſenti materia ſuſtinent doctiſſimi viri cum Caſtro Palao: ſiquidem loquendum vt multi, ſentiendum vt pauci. Hucvſque Pater Pellizzarius.

Sup. hæc in tom.9. tr.3. Reſ.49. §. Tũ & quarto. & magis late in §. Quod autem & ſeq. §. vnde.

2. Sed ego interrogatus de hoc caſu, ſemper negatiuè reſpondi, cùm verba Pontificis in Breuibus, quæ ſolet expedire, ſint ſatis clara. Et quidem interpretatio dictæ clauſulæ voluntaria videtur, ac gratis dicitur: nam ad quid Pontifices dictam clauſulam, eo ſenſu, quo aſſeritur, vellent in talibus indultis apponere, cùm apertè hodie omnibus pateat, præceptum audiendi Miſſam in propria Parochia non extare, cùm ſit per contrarium vſum derogatum? Et ideò hæc opinio eſt contra praxim Romanæ Curiæ, & contra mentem Pontificis, vt teſtatus eſt mihi Illuſtriſſimus Maraldus, qui dicta Breuia ex mandato Pontificis expedit, & componit, atque ideò neceſſariò eius mentem & intentionem ſcire debet. Et ita tenent ferè omnes miniſtri huius Curiæ, vt Illuſtriſſimi Franciſcus de Albiciis, & Franciſcus Pauluccius, cum aliis.

3. Rectè itaque dixit Pater Garcias *in Summa Theol. mor. tract.3. difficul.8. dub.2. punct.9. numero 17.* [Pecan mortalmente los eſtraños, que non ſon criados, ni familiares del ſeñor de la caſa, ſi en los dias de fieſta

oyenalli Miſſa ſin oyrla en otra Igleſia: porquè eſtos tales no cumplen cum el preceto por ſolo que la oygan en los Oratorios, pues el priuilegio no ſolo no les fauorece, ſino que los excluye, por cuya razon parece que aunque tuuieſſen licencia de ſu Cura, que no baſtaria, ſi bien por lo contrario eſta, que eſtas licencias ſedan ſin perjuyzio de los Parrochos, aqui y à dà licencia, luego no ſe haze perjuyzio; con todo eſo, ne me atreuo a decidir eſta queſtion, porque non lo hallo en Dotor alguno.] Ita ille. Si igitur Garcias dubitat, an audientes Miſſam in dictis Oratoriis de licentia Parochi ſatisfaciant præcepto, quid diceret de opinione ſupradictorum Doctorum aſſerentium abſolutè, ſæculares audientes Miſſam in priuatis Oratoriis magnatum, præcepto ſatisfacere? non poſſum itaque ſupradictæ ſententiæ adhærere, quam etiam refellit Bonacina *de ſacram. diſp.4. q. vlt. punct.12. num.4.* & Marchinus *de ſacram. Ordinis, tract.3. part.3. cap.9. num* 10. vbi explanans illa verba Pontificis; vt alij præter famulos illius perſonæ, cuius contemplatione dicta licentia impertitur, ſeruitio neceſſarios, ibidem Miſſæ intereſſentes diebus feſtis de præcepto ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia minimè liberi cenſeantur. Ex quibus verbis, ait Marchinus, euidenter colligitur, peccare mortaliter extraneos, qui non ſunt de familia illius, cui tale priuilegium conceſſum eſt, ſi die feſto in dicto Oratorio Miſſæ interſint, nec aliam audiant; nam iſti, præcepto audiendi Miſſam in die feſto minimè ſatisfaciunt, quòd hoc priuilegium Pontificium minimè illis ſuffragetur. Ita ille, cui adde Riccium *in Praxi tom.1. reſolut.467. num.23.* Bariolam *in aphor. littera O, verb. Oratorium* 2. & Molfeſius *in ſumma tom.1. tract.3. cap.17. num.70.* vbi ita aſſerit: Vt autem quis ſatisfaciat præcepto, debet audire Miſſam in Eccleſia, vel aliis locis à Prælato loci deputatis. At ſi in Oratoriis priuatis in propriis domibus quis audiret Miſſam, non ſatisfaceret præcepto, niſi ſit de perſonis, quæ comprehenduntur in ſolitis licentiis, quæ conceduntur per Apoſtolicam ſedem. Ita ille. Vnde apparet hanc ſententiam eſſe communem inter Doctores, & meritò quidem, cùm verba Pontificis in Breuibus ſint luce meridiana clariora.

Sup. hoc pro Oratoriis Cardinaliū, in Reſ. nor. præteritæ §. Ad quartam & pro Oratoriis Epiſcoporum, & Regulariū, ibi in §. Quod autē & ſeqq. & in §. Hinc & in fine huius Reſ. & infra in tr. 8. Reſ. 81. §. 1. paulo poſt initium, recitāter Verſ. & in diebus feſtiuis.

4. Secùs autem dicendum puto de audientibus Miſſam in Oratoriis Epiſcoporum, in Oratoriis Regularium, & in Oratoriis ex priuilegio Bullæ Cruciatæ, nam vt optimè obſeruat Quintanadueñas vbi ſuprà, non adeſt limitatio apponi ſolita à Pontifice in licentiis pro Oratoriis priuatis, quas magnatibus particularibus concedit.

5. Vnde ex his infertur contra Patrem Pellizzarium *num.156. & 157.* in caſu quo quis nequeat audire Miſſam de præcepto, niſi in Oratorio aliquo priuato, non teneri illam ibi audire, quia non comprehenditur ſub conceſſione: Et è contrà; ſi quis audiuit Miſſam in Oratorio priuato bona fide, ſi poſteà cognoſcat id eſſe ſibi prohibitum, quia eſt excluſus ab illo indulto, teneri audire aliam Miſſam, vt adimpleat præceptum. Ex his etiam ſequitur peccare habentem Indultum Oratorij priuati, ſi ſit in cauſa, vt die feſto perſonæ prohibitæ audiant ibi Miſſam. Sed Pater Pellizarius in his omnibus aſſerit probabiliter dici poſſe contrarium; putat enim, vt diximus, validè, & licitè poſſe audiri Miſſam in Oratorio priuato à quocumq; fideli.

6. Ad auctoritatem verò Doctorum aſſerentium intereſſentes Miſſæ in priuatis Oratoriis ſatisfacere præcepto, reſpondeo quòd dicti Doctores intelligendi ſunt de priuatis Oratoriis confraternitatum laicorum, quando inter ſe audiunt Miſſam clauſo oſtio; vel de illis, qui habent facultatem audiendi Miſſam in priuatis Oratoriis, vt qui habent Bullam Cruciatæ, & qui illam audiunt in Oratoriis Regularium, & Epiſcoporum, * vt ſuprà diximus.

*Supra in §. Secus huius Reſ. & in aliis §§. eius annor.

RESOL. XLIII.

Quam licentiam habere debeant Regulares vt poſſint celebrare in Oratoriis priuatis? Idem quæritur de Sacerdotibus ſæcularibus. Ex p.9. tract.1. Reſ.16.

§.1. POntifex in breui ſolet apponere hanc clauſulam, vt Miſſa dici poſſit per quemcumque ſacerdotem ab Ordinario approbatum ſæcularem, ſeu de ſuperiorum ſuorum licentia Regularem. Hoc ſuppoſito, ſic ad dubium reſpondet. Quintanadueñas *in Theol. mor. tom.1. tract.7. ſingul.32. n.4.* ſufficit licentia tacita, vel præſumpta ſuperioris, vt Regulares in priuato Oratorio celebrent: hanc enim ad multò grauiora ſufficere docent Doctores, & hæc, vt minimum ſemper interuenit, cùm ad dicendum Miſſam in Oratoriis eos frequenter ſuperior mittat, ſciatque ſæpiſſimè ibi celebrare. Et P. Pellizzarius *in man. Regular. tom.2. tract.8. cap.2. ſect.2. num.46.* putat ſufficere approbationem generalem celebrandi Miſſam, non autem requiri ſpecialem approbationem ad celebrandum in Oratorio priuato: & hoc procedere de Sacerdote tam ſæculari, quàm Regulari. Tum, quia vbi agitur de obligatione, ſtricta fieri debet interpretatio; ac proindè, cùm hîc requirat approbatio Ordinarij ad celebrandum in Oratorio, & verba relata breuis commodè poſſint explicari de approbatione generali, ea non debent ampliari ad approbationem ſpecialem. Tum quia lex obligatoria debet ſemper interpretari in mitiorem partem: ergò & obligatio approbationis petita in breui hoc eodem modo interpretanda eſt: quod vtique fit, ſi dicamus, Breue loqui de approbatione generali.

RESOL. XLIV.

An in Oratoriis priuatarum ædium poſſint Regulares miniſtrare Euchariſtiam, non obſtante prohibitione Epiſcopi?

Et an Sacerdotes ſæculares in ſupradictis Oratoriis poſſint ſacrām Euchariſtiam miniſtrare, ſi ad id faciendum eligantur virtute Bullæ Cruciatæ? Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 14.

§.1. NEgatiuè videtur reſpondendum ex noſtra Synodo Panormitana Eminentiſſ. Domini mei Cardinalis ab Auria *part.2. cap.2. num.6.* vbi ſic habetur. In Oratoriis priuatarum ædium, in quibus ſanctæ Sedis Apoſtolicæ permiſſu celebratur, nemini vnquam ſacra communio miniſtretur, niſi facultate ab Archiepiſcopo petita, & ob iuſtam & neceſſariam cauſam obtenta. Ita *ibi*, quod etiam probatur ex Concilio Trident. *ſeſſ.22. in decreto de Obſeruandis in celebratione Miſſarum*; vbi datur facultas Epiſcopis vt poſſint prohibere Religioſis, ne celebrent in Oratoriis priuatis ſæcularium. Ergo Epiſcopi poſſunt impedire ne iidem Regulares miniſtrent communionem eiſdem ſæcularibus in dictis Oratoriis.

2. Verùm his non obſtantibus nouiſſimè contrariam ſententiam docet Laurentius Portel *in reſponſion. mor. part.3. caſ.39. per totum*, quia Religioſi habent clarum priuilegium Pauli IV. *anno* 1557. & aliorum Pontificum ad dandam Euchariſtiam ſæcularibus extra Conuentus ſuos, nec conſtat vllum Papam hæc priuilegia reuocaſſe, ergo. Secundò iſta prohibitio Epiſcopi ne Religioſi dent ſacram Euchariſtiam in his Oratoriis, in rigore eſt reuocatio dicti priuilegij conceſſi Religioſis, vt patet; ſed Epiſcopus non poteſt reuocare priuilegia Papæ, neque id illi commiſit Tridentinum